

**Fagsession 3
Vintermøde 2017****PFAS – den nye trussel
Hvad gør vi?****Tidspunkt**

Onsdag den 8. marts 2017, kl. 13.00 – 16.00

Sted

Vingsted Hotel- og konferencecenter - lokale - Auditorium

Faglig tilrettelæggelse

Chefkonsulent, ph.d. Jacqueline Falkenberg, NIRAS A/S
Projektleder, civilingeniør Jette Kjøge Olsen, NIRAS A/S
Seniorprojektleder, ph.d. Niklas Törneman, Sweco, Sverige

Baggrund

PFAS-forbindelser er menneskeskabte fluorerede kemiske stoffer, der findes i mange produkter på grund af deres særlige overfladeaktive egenskaber, idet de afviser både vand og fedt.

PFAS-forbindelser, og især PFOS og PFOA, er meget i fokus verden over på grund af deres uønskede sundhedsmæssige og miljømæssige effekter. PFAS-forbindelser er bioakkumulerbare i mennesker og dyr og persistente i naturen. Kvalitetskriterierne for drikkevand og overfladevand er lave, og PFAS-forbindelser findes overalt i miljøet, ofte på et niveau, hvor kvalitetskriterierne overskrides.

De danske myndigheder (Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen, regionerne og kommunerne) har iværksat en række tiltag til kortlægning af problemet, men mange andre lande, især i Norge og Sverige såvel som Europa og USA, har stor fokus på disse forbindelser og deres spredning og forekomst i miljøet, herunder i grundvand og overfladevand. Dette betyder, at der findes et omfattende antal artikler, publikationer, håndbøger og rapporter om emnet, og at der er opbygget et stort erfaringsgrundlag, som kan udnyttes ifm. danske undersøgelser og tilsynsaktiviteter. Men der er stadig en række uafklarede spørgsmål omkring stoffer, sammensætning, spredning og omsætning af precursorer samt erfaring med afværgeteknologier.

Formål

Formålet med fagsessionen er at samle viden og erfaringer fra Danmark, Sverige og Norge vedrørende undersøgelser og risikovurdering af forurening med PFAS-forbindelser. Blandt andet vil det blive præ-senteret emner som valg af analyseparametre, problem med precursorer som ikke er kvantificeret ved standardanalyser, spredning i grundvand, bidrag fra lossepladser, ændringer af PFAS-fingerprint som funktion af afstand fra kilden, påvirkning af overfladevand og opkoncentrering i biota og fødekæden.

Målgruppe

Regionerne og kommunerne herunder vandværker samt deres rådgivere.

Program

13.00 – 13.05	Introduktion til fagsession
<i>v/ chefkonsulent, ph.d. Jacqueline Falkenberg, NIRAS A/S</i>
13.05 – 13.15	Indblik i kommende VMR-håndbog om undersøgelse og afværge af forurening med PFAS-forbindelser
<i>v/ konsulent, kemiingeniør Lisbeth Fomsgaard Bergman, VMR</i>
13.15 – 13.25	Miljøprojekt om kortlægning af brancher der anvender PFAS: Hvilke PFAS er /har været anvendt i Danmark? (<i>Miljøprojektet udgives snart</i>)
<i>v/ civilingeniør, ph.d. Katerina Tsitonaki, Orbicon A/S</i>

- 13.25 – 13.40 Hvilke PFAS er fundet i grundvand og overfladevand? Litteraturstudie (Miljøprojekt 1892, 2016).
v/ chefkonsulent, ph.d. Jacqueline Falkenberg, NIRAS A/S
- 13.40 – 14.50 PFAS Remediation - what are the problems and which technologies are appropriate
v/ seniorprojektleder, ph.d. Niklas Törneman, Sweco
- 13.50 – 14.10 New trends in analytical technologies and remediation
v/ Principal Geologist, ph.d. Allan Horneman, Arcadis
- 14.10 – 14.25 Diskussion og spørgsmål
- 14.25 – 14.35 Pause
- 14.35 – 14.50 Case
Norwegian experience with focus on biological investigations around firefighting training areas
v/ civilingeniør Halvard Kassa, Sweco
- 14.50 – 15.05 Danske erfaringer med forureningsspredning af PFAS i grundvand og overfladevand
v/ projektleder Jette Kjøge Olsen, NIRAS, og geolog Anne Mette Bräuner Lindof, Forsvaret
- 15.05 – 15.15 Case
PFAS i perkolat fra danske lossepladser
v/ chefkonsulent Dorte Harrekilde, Rambøll
- 15.15 – 15.35 Case
Swedish experiences with investigations of ground- and surface water contamination in relation to risk assessment
v/ projektleder Anna Sorelius/seniorprojektleder, ph.d. Niklas Törneman, Sweco
- 15.35 – 16.00 Diskussion og afslutning